

КИШИЛОК ХАЖИКАТИ

1988 йил 17 февраль
ЧОРШАНА
№ 40 (4.236).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади

Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади

Баҳоси 3 тийин.

ГЎШТ ФАБРИКАСИНING УЛКАН РЕЖАЛАРИ

САМАРҚАНД ОБЛАСТИДАГИ «ХЎРМАТ
БЕЛГИСИ» ОРДЕНЛИ КАТТАҚЎРҒОН
ҚОРАМОЛЛАРИ УСТИРИШ ВА БЎРДОҚИГА
БОҚИШ БЎЙИЧА САНОАТЛАШГАН
КОМПЛЕКС КОЛЛЕКТИВИНИНГ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Каттақўрғон комплекс меҳнатчилари КПСС XXVII съезди ишлаб чиққан мамлакатини социал-иқтисодий ривожлантиришни мақсадлаштириш йўлини амалга ошириш борис, 1987 йил топириқларини барча асосий ишлаб чиқариш кўрсаткичлари бўйича муддатидан илгари бажардилар. Давлатга тирик вазида 6.278 тонна гўшт топирилди, план 115,2 процент бажарилди. 9 миллион сўмдан зиёд фойда олинди. Меҳнат унумдорлиги ошди, ходимларнинг иш ва турмуш шароитлари яхшиланди.

Комплекс коллектив Осиё-уқат программаси яросига қўшилганда улушни қўлайтириш, ўн иккинчи беш йиллик режаларини бариқат бажариш учун социалистик мусобақани ааж олдириб, 1988 йилда қўйидаги социалистик мажбуриятларини қабул қилди:

5.000 тонна гўшт семиртириш ҳисобига етиштирилди, давлатга топириладиган молларнинг ҳар бири камида 500 килограммданга етказилиб, жами 7.000 тонна гўшт топирилди. Юқори семиртиришда моллар салмоғи 98 процентга етди, 1 центнер семиртириш таннарих 92 сўмга туширилди.

Меҳнати ташкил этиш ва унга ҳақ тўлаш шакллари таъминлаштириш бўйича ишлар давом эттирилди, барча ишчилар мутахассислар, бўлимлар ва цехларнинг раҳбарлари коллектив пул-рақатга ўтказилди. Етиштирилган маҳсулотнинг ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди, чорвачиликда шугулланган ҳар бир ходим ҳисобига 100 минг сўмлик маҳсулот етиштирилди, бир киши-соати ҳисобига 21 килограмм гўшт, 50 сўмлик янги маҳсулот олинди.

Социалистик мажбуриятлар Каттақўрғон комплекс меҳнат коллективларининг йиғилишида муқоама этилиб қабул қилинди.

Шу кунларда Самарқанд районидagi «Богизогон» совхози тейлача ҳўжалигининг Усмон Тўракулов бошлиқ эвонеси иршиқорларнинг қўли қўлга тегмайди. Негак, помидор гарқ пишган. Меҳнат аҳли жорий йилда шаҳарликлар дастурхонига 85 тонна ўрнига 90 тонна янмишли неъмат тортиқ этиш йўлида астойдил ҳаракат қилимоқда.

СУРАТДА: эвононинг илғор аъзоси, район Совети депутати, коммунист Норбин Ахророва, У ҳосилини йиғиб-териб олишда нешқадан.

Г. АЛИЕВ ФОТОСИ.

АГРОСАНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЭКИШ БОШЛАБ ЮБОРИЛДИ

Қарши қўлида баҳор ҳиди келганлиги туфайли қўлқуварлар далага отландилар: қўлқуварлар ишчи ишлари бошлаб юборилди. Дастлабки шарт ерларга «Дружба» Шуртан-Уренгой» совхозини меҳанизаторлари арпа экидилар.

Қўлқуварлар асрлар мобайнида бўшаб ётган минг гектар ерни элаштириб, дой экидилар. Массив яхши-лаб текисланди, бу ерга, 75 метр баландликка насослар ердамида 27 километр магистралдан бошлади. Қўлқуварлар ердан районлаштирилган «унумли арпа» навида 30 центнердан ҳосил олиш йўналишлари.

Хўжалик қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқаришни йил сайин қўлайтиришда. Сугорилиш учун су етарли бўлгани учун Ўзбекистон вакиллари меҳнат қилаётган Тюмень нефть-чиларига сабабот, қар-тола, полиз маҳсулотларини етказиб бериш ҳажми янада ортади.

МОҲИР УСТАЛАР ТАҚЛИФ ЭТАДИЛАР

Термиз пахта заводида толаи ташив ва тойлеш учун машиналар — кондесорларнинг унумдорлигини кири барвар ошди. Бу — маҳаллий рационализаторлар ишламасининг жорий этилиши натижасидир.

Завод ремонтчиларининг

бригадери В. Тюменев билан ласар В. Леонов кондесорларнинг узаткичлари тез-тез бузилиб туришидан халос бўлишга қарор қилдилар. Улар бу узелни қўлайтириб, гарантия билан унинг ярим йил тўхтовсиз ишлаганини эришдилар.

Завод новаторлари ҳисобидан бошқа самаралар тақдирлар ҳам осмас. Утган йили улар салкам 20 та тақлифни жорий этдилар, бу эса заводга қарийб 10 минг сўми тежаш имконини берди.

ҲОСИЛНИ ҚЎЛАЙТИРИШ УЧУН

Қамаши пахта заводининг чигитини тузислангадиган комбинатда машина-ускуналар монтаж қилиб бўлини. Бу ерда йилга жами 16 минг тонна чигитини тузислангадиган 10 та машина ўрнатилди. Бу эса Қашқадарь область деҳқонларининг сиратили уруш-лига бўлган талабини бе-ради. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китобларига қўра, янги қорхона қурилишига негиз салф-харажатлар янги йил-лардаёқ қопланади — тузислангадиган чигитдан фойдаланиш пахта ҳосилдор-ларининг гектар бошига бир неча центнер қўлайтиришга саф-харажат берида.

Айни бир вақтда областдаги урта пахта заводидан ҳам маънавий, ҳам жисмоний эскирган машиналар янги-ланмоқда.

(ЎзТАГ).

ОЛДИСИ БОР-У БЕРДИСИ ЙЎҚ

272 кишини бирлаштирган Г. С. Зайцев номидаги
Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий

тадқиқот институти ана шундай ишламоқда

Утган йил пахтакорлар учун чиндан ҳам жуда оғир келди: ўртача ҳосилдорлик 2 центнер псайиб кетди. Бирок ҳамма айбни об-ҳавога тўқайвериб республика пахта-чилигини туртун ҳолатлардан қўз юмши деган гап. Маълумки, бундай аҳвол халқ хўжаликига жуда қимматга тушмоқ-да. Агар масалага хўжалик нуқтаи назаридан қаралса-чи! Об-ҳавонинг ноқулай келиш қўнчилиқ баҳонатаблар учун айни мудоае бўлди дейиш мумкин. Ишчи қайта қўриш, даяр руҳда меҳнат қилиш қўлидан келмайдиганлар (ёки янгица ишловини иста-майдиганлар)га бу бир боис, холос. Худди шу гап хўжалик ва партия қодимларига ҳам, ғўзанинг янги, юксак самаралар навларини яратишга даъват этилган олимларга ҳам бирдай тегишлилар. Олимлар шундай савол беришга ҳақликми: Ўзбекистон пахта-чилиги 20 йилдан буён бир ерда депениб турганига сабаб нима, ҳосилдорлик аллақачонлар эришилган 25 центнерлик маррадан неча сира юқори қўтарилибляпти?

Хусусан Г. С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти коллективни нима билан шугул-ляпти ўзи?

У 1960 йилда СоюзНИХИнинг марказий селекция станцияси базисда ташкил этилган. Юқори даражада тола берадиган, яхши технология хусу-сияларга эга бўлган ўрта ҳамда илгичка толали пахта-нинг тезпишар, юқори маҳсул-ли навларини яратиш, ишлаб чиқаришга жорий этиш институти фаолиятининг асосий йўналишларидир. Ана шу мақсадга эришиш учун маъзур муассаса қошида 18 та лабо-раторияни бирлаштирган тўрт бўлим, селекция марказида илмий-тадқиқот ишларини ташкил этиш ва мувофиқлаш-тириб туриш бўйича сектор фаолият юритмоқда. Инсти-тутнинг 270 ходимидан 90 на-фери илм аҳли ҳисобланади, жумладан 4 фан доктори, 51 фан кандидат ишлаб туриб-ди. Қўрамазики, олимларнинг кучли отряди тўпланган. Улар-га ҳар йили 500 минг сўмга яқин маблаг ажратилади. Бундай қараганда республика ўзининг асосий тармоғи му-ваффақиятли ривожланиши учун хотиржам бўлиш мум-киндек туюлади, Бирок...

Институти ҳисобига қўра коллектив ўн биринчи беш йиллик мобайнида 177 та янги нав ва ирсиятлар яратган, аммо улардан... 170 таси «ра-қобатга ноқодир» бўлиб қи-қан, яъни ишлаб чиқаришга жорий этишга тўғри келма-ган. Демак, институти маҳсуло-тининг 96,6 проценти брак бўлган, бошқача айтганда амалда қолаверган нолга ахи-лашиб қолган.

Масалани, академик С. М. Мирзахмедов раҳбарлигидаги селекционерлар группсининг Тошкент-7, 8, 9 тилдаги на-вларининг бутун бир селекци-яси, ВНИИССХ-2 нави, шунинг-дек тўртта ирсияти вилга чиндилли бўлмагани учун 1976—1985 йилларда конкурс нави синови босқичида тушиб қолган. Қарин-2, 4, 5, 6 (се-лекционер А. Тимонев) на-влари каммаҳсуллик (тола си-фати паст) бўлиб қикди. А. И. Тимин, К. А. Ташабоев ва бошқа селекционерларнинг группалари яратган С-4885, С-4887 навларининг толаси ҳам бешинчи тип талабларига жа-воб бермайдди. Селекционер П. Т. Содиқов яратган навлар ҳам брак қилинди.

Нима ҳам дейиш мумкин, ҳеч ким муваффақиятсизлик-дан холи қилиб қўйилмаган. Шундай экан, бу ҳақда анж-донан гапириб керак. Бирок институтида фактларни нотў-ғри талкин этиш, истандаги навларини аҳолилик қилиб қўрсатиш нормага айлан-ди. С. Мирзахмедов ва А. Тимонев давлат синовида ян-ги навлар топириш пайтида толаининг чиқинди 2 процент орт-тиқ қилиб қўрсатганлар. Э. Мадраниялов, П. Попов ва бошқалар вилга чиндиллик-ни 20—50 процент «ошириб» юборишган. М. Эҳсонов, П. Попов, П. Содиқов, А. Тим-онев таъбирларини 5—10 кун-га «ежадлаштиришган» ва ҳоказолар.

КПСС XXVII съезди бутун

мамлекетимизни хўшёр қилиб қўйди, халқ хўжалигида ҳамон учраб келаятган қўлгина сал-бий ҳолатларга анқ баҳо берди, қайта қўриш учун ку-рашга бошчилиқ қилиш у ёқ-да турсин, ўзлари орқада судралиб келаятган партия ташкилотларининг мурас-соллик позициясини қаттиқ қоралади. Аммо Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги институтида аҳвол илгари кан-дай бўлса, ўшандайлигича, селекция жараёнини тако-миллаштириш ҳамда тадқиқот-лар самардорлигини ошириш юзасидан ишлаб чиқилган та-дбирлар қозғола қилиб кетди. Институти ҳисобига қўра 1986 йилда конкурс синовида 15 та нав қўйилиши керак эди, бирок 1987 йил учун улар-дан бирортаси давлат нав таркибига топирилган йўқ. 1988 йил учун планлаштирил-ган 6 та навадан 4 таси брак қилинди, қолганлари ишни илҳосига етказиш учун қай-тарилди.

Тошкент областада биринчи тип тола берадиган нави яратиш йўлидаги уринишлар ҳам бошиданқоқ муваффақият-сизликка учради. Бу областада ана шундай ғўза учун умуман ҳарорат йиғиндиси камлик қи-лади. Маъзур иш билан М. Эҳ-сонлов лабораторияси шугул-ляниб келди. У беш йил мобай-нида 111,7 минг сўм сарфлади, амалда эса сариқ қақалик иш қилмади. Аслини олганда В. А. Автономов лабораторияси ҳам ҳеч қандай нол келтирмаяпти. У иккинчи ва учинчи тип тола берадиган пахта нави устида иш олиб борди, бирок етти йил мобайнида бирорта ҳам нав чиқаргани йўқ. Ваҳолан-ки, ўн биринчи беш йиллик мобайнида 206,8 минг, 1986 йилнинг ўзидангина 50 минг сўмдан зиёдорик маблагни сарфлаб юборди. Тўртинчи тип тола берадиган нав усти-да 17 киши иш олиб бормоқ-да. Беш йил мобайнида ана шу мақсадлар учун 287,3 минг, 1986 йилда эса 59,5 минг сўм пул келди, лекин давлат сино-вида топирилган 9 та навадан бирортаси районлаштирилга-ни йўқ. Давлат топириг-нинг берибдот этилишига асо-сий сабаб шундаки, лаборато-рия планда белгиланган иш-лар билан шугулланмади, бошқача айтганда «ўзлари учун», диссертациялар тайер-лаш ниятида шугулланишди, давлат манфаатлари назар-песанд қилинмади.

Тўқимачилик саноати учун зарур ҳам ашё — бешинчи тип тола ишлаб чиқариш пах-тачилигида эл кентик жой бў-либ қолмоқда. Ўз ноқорлик-ларини пардалаш учун селекци-онерлардан Ф. В. Войтенков, А. Тимонев, С. Мирзахмедов бу ерда ҳам қўзғўламчилик би-лан шугулландилар, паст сорт-ни юқори сорт қилиб қўрсат-дилар, толаининг пишиқлигини анча ошириб ёздилар.

Қизил вазиет содир бўлаёт-ти. Қолхоз раиси эки соғвоз директори қўшиб аъзамлиги учун қамалган. Шундай қили-ниш жуда тўғри. Чунки, қў-шиб аъзи ўғирликка йўл оча-ди. Аммо жиний тартибда нима учун фақат ишлаб қўрау-чилар жаза оладилар, «олим-лар» билан эса ҳеч қимнинг иши йўқ! «Олимлар» сўзини қўштиришқа олганмикиннинг сабаби шундаки, конкрет уш-бу ҳолатда юксак илмий дара-жаларга эга бўлган кишилар асосий талабларга беписанд қарамонқадар, ҳалопилик, са-ришталлик, ишда анқилиқ бў-лмас экан, биринчи ўрнига қаллоблик қикиб қолади. Агар Ф. В. Войтенков С-2608 нави то-ласининг ҳақиқий пишиқлиги 4,2 г/с бўлган ҳолда 4,8, А. Тимонев эса Қарин-4 нави-нинг пишиқлигини 4,5 ўрнига 4,9 қи-либ қўрсатишган экан, С. Мир-захмедов ВНИИССХ-2 нави бў-йича 4,3 ўрнига 4,7 рақамини аъзамлига, яъни ҳақиқий пи-шиқлигини 13—14 процент ор-т-тиқ қилиб, қўзғўламчиликка қўл урган экан, бунга қандай баҳо бериш мумкин! Уларнинг аҳолинини тушушса бўлади: катта-катта муқофотлар, юқо-ри мансаб — оқладилар меҳри-миёси тинч қўлаймади-да. Ма-салага шу жиҳатдан ёндашад-ган бўлсак, уларнинг хатти-ҳаракетини шахсий бойлик орттириш мақсадида қилинган қўзғўламчилик, деб баҳолашга тўғри келади. Шундай экан, жиний жавабгарликка тор-тиш учун ҳамма асослар бор.

Институтида бунга қандай қарашаяпти? Илмий кенгаш, ди-рекция ва партия комитети бундай илмий қўсурларнинг олдин олиш учун ҳеч қандай чора-тадбир қўрилган йўқ. Бирорта ходимнинг сохта му-қофоти ушлаб қолинмади, маъ-мурий ёки партиявий жазага тортилмади. Нима учун, деб сўрасангиз? Гап шундаки, инсти-тут раҳбарларининг ўзлари ҳам ана шундай қалбаки иш-лар билан шугулланишди, ил-мий кенгаш, партия комитети аъзолари ҳам ўша «селекцио-нер олимлар»дан ташкил топ-ган.

Бошқа бир нарса кишида қаттиқ ташвиш тудирмоқда. Институти партия ташкилоти-да 50 дан орт-тиқ коммунист бор, аммо улардан бирортаси умумий йиғилишларда принципал танқид, конкрет тақлиф билан сўзга чиқмаган. «Сен мента тегма, мен сента тегмайман» қабилида иш тут-лади, ҳамма нарсасга бефарқ-лик ҳукмрон.

Тадқиқот ишларига 10 ми-лион сўм сарфлаб юборилди. Янги навадан эса ҳамон дарек йўқ. Бундай ҳол институтида барча учун одатий бўлиб қол-ган.

Бу ерда ҳақиқий тадқиқот-чилар, ҳалол коммунистлар, росткем олимлар бор, ал-батта. Бирок умумий турғун-лик уларни ҳам эзиб қўйди, ташебусларга йўл бермади. Илмий тадқиқот муассасасини тўлдириб юборган тасодуфий, баъзан эса ғарзали кишилар ўзларига фойдали бўлган иш услубини коллективга тикши-тирмоқдалар. Институти давлат қарамонда бўлиб келаятган-лиги, қўнтакча тушедиган пул пировард натижаларга боглиқ қилиб қўйилмагани учун ҳам шундай аҳвол содир бўлди. Айни шу услуб ва принципга амал қилинган экан, сезилар-ли натижани кутмаса ҳам бў-лади.

Гап самардорлик ҳақида борганида институти раҳбар-лари биз давлат қарамонда эмасмики, қайтганга бошқалар-ни боқамиз, дейишдан ҳам ор қилмайдилар. Ўн биринчи беш йилликда учта янги нав сино-вандан ўтди, 150 минг сўмлик иқ-тисодий самарга эришилди. Шундан 40 проценти, яъни 60 мингини фан йўлига бериш лозим, дейишди. Бирок шун-дай «самара» ҳақида фақат институтининг ўзидagina би-лишди, республика эса ҳо-зирича уни сезаётгани йўқ. А-қинча, бошқа томон — «сама-ра» ўрнига катта-катта маб-лаглар беҳуда сарфлаб юбо-риляётганини ҳамма ахши би-лади.

1987 йил якунларига қай-тайлик. Ўзбекистон планда белгилангандан 800 минг тон-на патхти давлатга ҳам етказ-иб берди. Бордин-ю 1988 йил-га мўлжалланган план бўлга-нида ҳам республика ни 400 минг тонна еттишмай қоларди.

Унинг баҳоси эса институти раҳбарлари ўзларини хотир-жам қилаётган қозғогада самар-лардан анча каттароқлар. Бундай узинишлар содир бў-лишига сабаб нима? Об-ҳаво ҳақида биз юқордада гапириб ўт-дик, шундай аҳвол бошқа тақдоримизга ҳеч қим кафолат бера олмади. Уму-ман олганда пахтачилигимиз таваккалчилик ёқсидан туради: ҳар беш йилдан иккинчиси ахши келса, биттиси ўртаимна ва иккинчиси ёғин-сочилик бўлади. Шунинг учун ҳам селекци-онерлар олдида пахта ҳосилини ёғинли мавсумга қолдирмасдан саранжомлаб олиш имконини берадиган таълишар, серхос-сил, вилга чиндилли, яхши те-хнологик хусусиятларга эга на-вларни яратиш биринчи дара-жали вазифа қилиб қўйилмоқ-да. Бирок республика элигини-чи йилларда яратилган ва жорий этилган ўрта талаи 108-Ф, илгичка талаи 1904-И навларига яқинлашиб келадиган бирорта ҳам етгани навага эга бўлмади турбиди. Шунинг учун ҳам пахтакорлар қайта-қайта 108-Ф ни экишга мажбур бўлмоқдалар. Бу нави эса ал-машлаб экиш йўлга қўйилма-ганлиги ва агротехниканинг бошқа турлари бузилмагани сабабли вилга чалинган.

Пахтачиликда ҳамма му-ваффақиятсизликлар учун бу-тун айбни Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги ил-мий-тадқиқот институти коллек-тивизимасига юлалаш инсоф-

дан эмас, албатта. Бунинг учун бошқа ташкилотлар ва муассса-лар ҳам жавобгар. Масалан, худди Г. С. Зайцев номидаги институти сингари муаммолар билан шугулланиб келаятган СоюзНИХИ ва умуман «Союз-хлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси эришяётган нати-жалар ҳам тахминан ана шун-дай. В. И. Ленин номли Бу-туниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академияси Урта Осиё бўлими зиммасидан ҳам бундай масулият соқит қи-линмади. Бош бюромлачи, умуман олганда ҳўжайини ҳи-соблаган Ўзбекистон ССР Аграрно-давлат комитети ҳам ўз позициясини тубдан қайта қўриб қиқиш зарур. У қизик йўл тутаяпти. Гап янги ечимларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳақида борадиган бўлса, Аграрно-давлат комитети раҳбарлари қўл сил-таб, биз ишлаб чиқарувчилар-ми, бошқа ишлар олимлар зиммасига юлалтирган, деб ў-ларини четга олишди.

Йўқ, муқтарам ўртоқлар, қишлоқ хў-жалиги маҳсулотларини етишти-риш ва қайта ишлашга, хусу-сан пахтага алоқадор ҳамма муаммолар Аграрно-давлат комитетининг жонқон иши ҳисобланади, чунки у ҳаммаси-га ҳўжайин.

Янги нави бир йилда яра-тиб бўлмайди, албатта. Бунинг учун қўл вақт керак. Бирок фанининг ҳозирги даражаси, мукамил техника билан жи-ҳозланганлиги, инженерлик ге-нетикаси ва бошқа амалий кашфийлар маъжудлиги ҳи-собега олинганда бўлса, янги навларни яратишни мақсадла-штириш мумкин-ку, ахир, Аммо бунинг учун институти туб-дан қайта қўриш: уни тасоди-фий, фанга ном қозониш ҳам-да шахсий фаровонлигини йў-лаб жириб қелган, аслида ҳеч қандай янгилик яратмайдиган кишилардан тозалаш лозим. Тадқиқотлар тепасида излану-чан, истеъдодли, илмий дара-жалар ва бурунги хизматлар юқидан қадаи буюкилганга эмасмики, қайтганга бошқалар-ни боқамиз, дейишдан ҳам ор қилмайдилар. Ўн биринчи беш йилликда учта янги нав сино-вандан ўтди, 150 минг сўмлик иқ-тисодий самарга эришилди. Шундан 40 проценти, яъни 60 мингини фан йўлига бериш лозим, дейишди. Бирок шун-дай «самара» ҳақида фақат институтининг ўзидagina би-лишди, республика эса ҳо-зирича уни сезаётгани йўқ. А-қинча, бошқа томон — «сама-ра» ўрнига катта-катта маб-лаглар беҳуда сарфлаб юбо-риляётганини ҳамма ахши би-лади.

1987 йил якунларига қай-тайлик. Ўзбекистон планда белгилангандан 800 минг тон-на патхти давлатга ҳам етказ-иб берди. Бордин-ю 1988 йил-га мўлжалланган план бўлга-нида ҳам республика ни 400 минг тонна еттишмай қоларди.

Унинг баҳоси эса институти раҳбарлари ўзларини хотир-жам қилаётган қозғогада самар-лардан анча каттароқлар. Бундай узинишлар содир бў-лишига сабаб нима? Об-ҳаво ҳақида биз юқордада гапириб ў-тдик, шундай аҳвол бошқа тақдоримизга ҳеч қим кафолат бера олмади. Уму-ман олганда пахтачилигимиз таваккалчилик ёқсидан туради: ҳар беш йилдан иккинчиси ахши келса, биттиси ўртаимна ва иккинчиси ёғин-сочилик бўлади. Шунинг учун ҳам селекци-онерлар олдида пахта ҳосилини ёғинли мавсумга қолдирмасдан саранжомлаб олиш имконини берадиган таълишар, серхос-сил, вилга чиндилли, яхши те-хнологик хусусиятларга эга на-вларни яратиш биринчи дара-жали вазифа қилиб қўйилмоқ-да. Бирок республика элигини-чи йилларда яратилган ва жорий этилган ўрта талаи 108-Ф, илгичка талаи 1904-И навларига яқинлашиб келадиган бирорта ҳам етгани навага эга бўлмади турбиди. Шунинг учун ҳам пахтакорлар қайта-қайта 108-Ф ни экишга мажбур бўлмоқдалар. Бу нави эса ал-машлаб экиш йўлга қўйилма-ганлиги ва агротехниканинг бошқа турлари бузилмагани сабабли вилга чалинган.

Пахтачиликда ҳамма му-ваффақиятсизликлар учун бу-тун айбни Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги ил-мий-тадқиқот институти коллек-тивизимасига юлалаш инсоф-

И. ЛОПАТИН.

ҲАМ ПУХТА, ҲАМ ТЕЖАМЛИ

«Агропромремонт» илмий-ишлаб чиқариш бирлашма-сида ишлаб чиқилган техно-логия автомобил моторла-ри тирасили валининг «ум-рини» бир неча йилга узай-тириш имконини беради. Бирлашма мутахассислари ишдан чиққан деталларни метализация усули билан тик-лашни тақлиф этидилар: ай-ланадан валга кудратли тур-лағичдан эритилган ме-талл юлқа қатламда пурка-лади.

Ҳозирча ремонт қорхона-ларида қўлланилаётган эски услуб сермеҳнат ва те-жамсиздир. Одатда валининг ўзи кичикроқ диаметри

бўлгунча йўнилади, сўнгра эса унга янги қатлам қў-йилади. Бунда юқори тем-пература таъсирида детал-га қўнча шаклини йўтотди. Бундай ремонтдан кейин эса валиларнинг ишлаш муддати одатда қисқаради.

Янги усул эса ана шу муқсонларни бартафав е-тади. Пуркаш учун махсус симдан фойдаланилиши эса бу технологияни чиқитиш технологияга айлантиради. Ана шундай дастлабки ку-рилма ҳозир Андижон об-ластадаги бирлашманинг Оқер ремонт заводида мон-таж қилиб бўлинди.

Қайта қўриш йўлидан

ЗАМОНАВИЙ ИҚТИСОДИЙ ТАФАККУР

Маълумки, партия Марказий Комитетининг 1985 йил март ва апрель пленумлари социалистик тараққиётнинг янги босқичини бошлаб берди. КПСС XXVII съезди жиктимоий турмушининг ҳамма соҳаларини сифат жиҳатдан ўзгартириш йўлини аниқ барира тасдиқлаб, мамлакатни социал-иқти-содий ривожлантиришни мақсадлаштириш программасини ишлаб қикди. Амалий ишлар, назарий изланишлар — бутун ҳаракат шу мақсадга қаратилди. Куднақили турмушга дадил кириб қелган қайта қўриш унинг ажралмас қисмига айланди. Жамият ҳаётини демократиялаш қизгани ааж олди.

Бирок янгилик йўли ҳаммаша маҳзақатли қочади. Сифат ўзгаришлар катта қийинчилик билан, турғунлик ва эски услубларга қарши курашларда амалга ошмоқда. Қайта қў-риш, мақдлаштириш, ҳисоб-китоб билан иш юритиш ҳамма жойда ҳам одамлар онгда ва фаолиятда ўз ўринини осони-гина топаётгани йўқ. Уларга ҳаётийлик, маддалик, таъсир-чанлик баъш этиш учун революцион жараёнлар бутун олма-ни, турмушининг барча жаҳалларини қамраб олмиш лозим. Шу нуқтаи назардан қараганда, совет кишиларининг онгини қайта қўриш, умумий тушувини, хабардорлик ва билли дорисини янги даражага қўтариш, бинобарин, замонавий иқтисодий ҳаётининг шаклларидаги қизғин даярининг энг муҳим талаби ҳисобланади. Зеро, «Иисон олим асосий қаранглатирувчи куч бўлган қайта қўриш жиктимоий онгин қўлайтириш, янгица фикр

ҚАЙТА
ҚУРИШ
ЙУЛИДАН

ЗАМОНАВИЙ ИҚТИСОДИЙ ТАФАККУР

СИРДАРЁ ОБЛАСТИДА МЕХНАТКАШЛАР ҚАНДАЙ ҲАҚИҚАТИНИ БИЛДИ?

СИЁСИЙ УҚУВ

ҲОЯВИЙ ЧИНИҚИШ МАКТАБИ

Т. БОБОЕВ,

область партия комитети сиёсий маориф
уйининг мудири

Мамлакатимизда рўй бераётган туб ўзгаришлар, олдинда турган улуғвор вазифалар ҳар томонлама саводлиқликни, воқеаларни тўғри баҳолай билишни тақозо қилади. Ҳалқаро майдондаги кескин ғоявий курашга қарши ҳужумкор пропаганда, етук жангчи керак. Бунинг учун совет кишиларида яхлит марксча-ленинча дунёқарошни шакллантириш, уларнинг сиёсий, меҳнат ва ижтимоий активлигини ошира бориш зарур. Области партия комитети сиёсий маориф уйининг ходимлари, пропагандачилар отряди ўз фаолиятларини машғулотлар асосида қайта қуришга, бутун маъсулиятни чуқур ҳис қилиб, ишнинг янги тартибда йўлга қўйишга интилади. Айни пайтда қишлоқда партия қарорларига мувофиқ равишда янги усуллар синиб кўрилмоқда, илгори таъриблар кенг жорий қилинмоқда.

Сиёсий таълим бўйича ёш коммунистлар, партия-ҳўжалик активлари ва сиёсий мактабларнинг машғулотлари ҳамда семинарлар ўтказилмоқда, янги тартибда марксизм-ленинизм назарияси ўрганилмоқда. Жами 32.451 киши 1.009 та мактаб ва семинарларда ўз билимларини оширишди. Уларга 1.050 пропагандаист «КПСС Устави ва программаси», «Мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини маддалаштириш — КПССнинг стратегияси» курсларини ўтказди. 2.597 коммунист эса иқтисодий ўқувда қатнашди.

Ўқув йилига пухта тайёргарлик қўйилган жойларда машғулотлар яхши борапти. Янгиер шахри, Гулистон ва Илчи районлари бошланғич партия ташкилотлари бу борада бирмунча ишларни амалга оширишганди. Тарғиботчилар эътибор билан танлашди, улар шаҳар ва район партия комитетларида суҳбатдан ўттиди, бошловчи пропагандачилар бўйича тўрт кунлик семинарда билим ва малака оширишди. Тингловчилар состави аниқланди, гуруҳлар тўзилиди. Бу таъриблар ҳозир ўз самарасини бераётди, ўқув белгиланган план асосида олиб борилаётган.

Шу йилдан бошлаб марксизм-ленинизм университетини сиёсий маориф уйига берилади, Айни пайтда ушбу таърибларнинг маҳорати, оммавий-сиёсий ишлар ва партия-ҳўжалик факультетлари ишлаб турибди. Уларда 247 тингловчи 13 ўқитувчи билан бермоқда. Шу ўринда область партия комитети қатна ёрдам кўрсатганлигини таъкидламоқчимиз. У университет учун саккиз хонадан иборат бино қуриб берди. Бу ерда дастлабки қадриятлар бериб қилинди. Лекин бир камчилик бор: район ва шаҳар партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ўзлари жўнатган тингловчиларнинг аҳоли ва ўқини билан умуман қизиқмайди, биро мажлислари ҳамда йиғилишларида уларнинг ҳисоботларини эшитмайди.

Янгиша шаҳарда сиёсий маориф уйи ва кабинетларни олдиндаги асосий вазифа янги типдаги пропагандачиларни тарбиялашдан иборатки, улар билимдон, партия ишига садоқатли бўлишлари, коммунистлар идеалларини қатъий туриб, асосий ҳимоя қилишлари керак. Эндиликда тарғиботчилик ишига партия, совет, касба союзи, ҳўжалик раҳбарлар олим, эътибор ва мутахассислар, ишлаб чиқариш илгөрлари, новаторлар кўпроқ жалб этилади, урш ва меҳнат ветеранларининг таърибларидан кенг фойдаланилади.

Ўқувни қайта қуришда унинг мазмунини тубдан янгилашнинг, ғоявий-назарий даражасини оширишнинг аҳамияти катта. Бу борада ўз вазифаларининг белгилаб олаётимиз. Соҳа ходимларига, пропагандачиларга мўлжаллаб ҳар бир мазгуда оид аниқ йўл-йўриқлар ишлаб чиқарилади. Гарчи область газеталарида ойда бир марта «Пропагандаистлар ёрдами» рубрикаси остида тавсиялар бериб борилаётган бўлса-да, бу қончиқари эмас. Район, шаҳар сиёсий маориф кабинетларининг мудирилар ўз юмушлари билан астойдил ва мунтазам шуғулланишди. Биз уларнинг вазифаларини тавсия ҳолида ишлаб чиқдик.

Лекин ишимизда муаммо ва камчиликлар кўп. Булар машғулотларни ўтказишда ески усулдан воз кечилмаётганида, корхона ва ташкилотларда маълумот марказлари тузилиши, коммунистларнинг янги тартибда ўқиниш йўлга қўйишда яққол кўзга ташланади. Область бўйича 700 киши мустақил равишда билимини оширмоқда. Улар район ва шаҳар партия комитетлари назорати остида бўлишлари лозим. Аммо сиёсий маориф кабинетларида алоҳида шуғулланувчилар учун етарли шартот яратилмаган, консултация пунктлари ташкил этилмаган. Ени ҳар районда олтиндан сиёсий марказ очилиши керак. Ҳозирча фақат битта — Ворошилов райониди Куйбисhev номи қўйилганда ишлаб турибди.

Бу йилги машғулотларда ўқув программасининг иқтин қисми ўзгарилади. Мактаблар буттур, ескича комплекслантирилган. Шу борада уларни янги талабларга мослаштиришда баъз қийинчиликларга дуч келинди. Келгуси йилдан бошлаб меҳнат коллективларида ўқинишнинг энг мақбул структураси ва шакли эркин танланади, тингловчилар ўзлари хоҳлаган курсларда билим олишди.

КПСС Марказий Комитетининг меҳнаткашлар ўқувни қайта қуриш тўғрисидаги қарориди сиёсий маориф уйлари ва кабинетларининг моддий-техника базасини анича мустаҳкамлаш зарурлиги таъкидлаб ўтилди. Область ва район партия комитетлари жорий йилдан бошлаб бу ишга қатъий эътибор беришати. Лекин ҳозир мавжуд шартотни сира қончиқари деб бўлмади. Сиёсий маориф уйи, кабинетлар ҳали жуда қашшоқ, уларда техника воситалари етарли эмас. Бутунтиффоз сиёсий маориф уйи берилган буюртмаларни тулиқ жўнатмайди. Тема ва курсларни ўрганиш, машғулотларни ўтказиш учун айрим қўлланмалар йўқ.

Бошқа бир мисол: область матлубот жамияти бизга «Ишлаб чиқаришни интенсификация» деган ўқув китобчасидан 200, «Колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришни интенсификациядан 200, «Жадаллаштириш стратегияси»дан 150 нуска бериши керак эди. Ҳақиқатда тегишли равишда 30, 50 ва 30 та олдик.

Энди умум ишимизни қайта қуришга қўмаклашувчи баъзи мулоҳазаларни айтмоқчимиз. Сиёсий маориф ходимларининг, бутун пропагандачиларнинг методология ишлари ва фаолиятини яхшилаш мақсидида республика телевидениеси мунтазам равишда кўрсатувлар бериб бора, очик дарслар ўтса ени мохир тарғиботчиларнинг таърибларини ёритса, ақоиб иш бўлади. Токент олий партия мактабиди етакчи методистлар, лекторлар ишлашди. Лекин бу ерга пропагандачилар юборилмайди. Шунга, янги саралаб ўқитишни йўлга қўйишни уларнинг ўзлари сўрашмоқда. Шунингдек, меҳнаткашлар билимини ошириш, дунёқарошни шакллантиришда жойлардаги кутубхоналар ролини кучайтириш керак.

Сиёсий маориф ва иқтисодий таълим системасини қайта қуришга эндиликда киришди. Бу борада олдинда катта вазифалар турибди. Чунки биз, пропагандачилар зиммасига меҳнаткашларни партия қарорларини бажариш руҳида, даврга муносиб кишилар қилиб тарбиялашдек маъсулиятни топириқ қолган. Винобарин, ўз ўринини жамият ҳаётини қайта қуришнинг олдинчи сафиди деб биламиз.

«ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШ, ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИ ҲАМОН ЭСКИРГАН ШАКЛЛАР

АСИРИ БУЛИБ ТУРИБДИ, СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМНИНГ САМАРАДОРЛИГИ

ПАСТ... СИЁСИЙ, ТАРБИЯВИЙ ИШНИНГ ҲАЁТ БИЛАН МУСТАҲКАМРОҚ БОҒЛАНИ-

ШИГА ЭРИШИЛСИН, БУ ИШ ҲАР БИР КОММУНИСТ, ҲАР БИР МЕХНАТКАШГА ЮКСАК

ҲОЯВИЙ ЭЪТИҚОДНИ, МАЪНАВИЙ-АҲЛҲОҚИЙ ФАЗИЛАТЛАРНИ, АКТИВ ҲАЁТИЙ

ПОЗИЦИЯНИ, АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ЎЗГАРТИШЛАРДА ЗУР ҒАЙРАТ БИЛАН ИШ-

ТИРОК ЭТИШ МУДДАОСИНИ СИНДИРИШГА БУЙСУНДИРИЛСИН, ОММАНИНГ СОЦИА-

ЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯ МАДАНИЯТИНИ ЭҒАЛЛАБ ОЛИШИГА ЕРДАМ БЕРИЛСИН».

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми қароридан).

Ишлаб чиқариш-иқтисодий таълими

ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРУВ ЙЎЛИДАН

О. ТОЖИЕВ,

область агросаноат комитети
раисининг биринчи ўринбосари

Бугунги кунда агросаноат комплексини меҳнатининг муваффақиятли бошқариш, ишлаб чиқариш участкаларида ишнинг тўғри йўлга қўйиш кўп жиҳатдан раҳбар, мутахассис ва меҳнаткашнинг билимдонлигига, иқтисодий фикрлаш даражасига боғлиқ. Барча жабҳаларда қайта қуриш, жадаллаштириш мустаҳкам қарор топаётган, демократик принциплар ҳаётга чуқурроқ кириб бораётган, экономикани бошқаришда туб ислохот ўтказилаётган ҳозирги шартотда бу янгича мазмун касб этмоқда. Жамиятимизда сифат ўзгаришларини рўбга чиқарувчи киши ҳар томонлама етук, социалистик омилкор, ҳисоб-китобдан пухта хабардор бўлиши лозим. Шу борадан ҳаммамиз ишлаб чиқариш-иқтисодий ўқувга, янги касб малакасини ва билимини биргаликда ошириш курсларига жалб этиш ҳаётий заруратга айланган.

Ўтган йили область агросаноат комитети 109 та социалистик экономика мактаблари ташкил этганди. Уларда 432 пропагандист 13.205 тингловчи ҳузурда лекциялар ўқиди. Иш юртишнинг илгори усулларини ўзлаштириб олишда бу машғулотларнинг таъсири катта бўлди. Бултур деҳқончиликда мавжуд бригадаларнинг 86, чорвачиликда 41 проценти пудрат асосида ишлади. Шунингдек, усимликчиликда 402, чорвада эса 27 оила ҳўжалик билан шартнома тузиб меҳнат қилди. Пировадидида қувончи натижаларга эришган бу коллективлар аъзоларида ерга ҳақиқий ҳўжаликчи, меҳнатдан манфатдорлик туйғулари пайдо бўлиб, янгича дунёқараш шаклланди.

Колхоз ва совхозларнинг еттидасида сарф-ҳаражати чек билан назорат қилиш, шунчасида бошқарувнинг ҳақ усули синиб кўрилди. Уларда йил якунилари синичлаб ўрганилмоқда, камчиликлар бартараф этилиб, таъриблар оммалаштирилди. Чунончи, ҳарчи йилда 34 ҳўжалик иш ҳақи ва ҳаражати назорат қилишнинг ҳақ усулига ўтди.

Иқтисодий онглилик коллективларни кенгайтириш, шартларни тартибга солиш асосида бошқарушни тақомиллаштиришда кўп келатди. 1987 йилда область бўйича 550 бригадга, 63 участка ва бўлим бошқалари билан бўлиштирилди. Натижада умумий иш ҳақи фонди 2.322 миң сўм бўлган 2.045 киши ўқинди. Бу борадаги ишлар давом эттирилмоқда.

Лекин ишлаб чиқаришнинг, экономиканиннг ҳозирги аҳоли хотиржамлигига сира йўл қўймайди. Асосий тармоқ — пахтачиликда вазият ҳамон оғир: белгиланган планлар кетма-кет барбод бўлмоқда. Бултур топириқ 83,82 процент уудалан-

ди. Ялли маҳсулот ҳажмининг, меҳнат умумдорлигини ошириш, хом ашё таннархини арзонлаштириш таъминланмапти. Кишиларнинг иқтисодий билими ва тушунақисини юксалтирмасдан, улар онгига юксак мақсадларни кўзлаб ишлаш муддаосини сингдирмасдан, жўшин меҳнат ва иқтисодий активлигини вужудга келтирмасдан туриб буларга эришиб бўлмайди.

КПСС Марказий Комитети шу соҳада махсус қарор қабул қилгани, меҳнаткашлар ўқув системасини қайта қуришнинг асосий йўналишларини ишлаб чиққани бежиз эмас. Ўндаги талаблар билан мавжуд аҳоли ўртасида катта фарқ бор. Қарорда таъкидланганидек, иқтисодий таълим ва касб малакасини ошириш машғулоти бир-биридан ажралиб қолди. Жорий йилдан бошлаб агросаноат комплексини ҳодимларининг билимини оширишга, ўқувга муносабатни тубдан ўзгаришига алоҳида эътибор берилапти. Раҳбар ва мутахассислар соҳа бўйича, ўрта бўғин кадрлар гуруҳларига жамланган, кенг меҳнаткашлар оммаси мактаб ҳақида семинарларда ўқитилмоқда. Умумийтиффоз таълимга жами 44.731 киши жалб этилган. Жумладан, 15.945 нафари «Колхоз ва совхозларда ишлаб чиқаришни интенсификация» курсини ўрганипти. Тармоқларда иқтисодий ўқувни уюштириш, унинг юксак самарали бўлишини таъминлаш, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш биринчи даражадаги раҳбарлар зиммасига юклатилган. Айни пайтда машғулотлар олиб бораётган 1.452 пропагандаистдан 596 нафари уларнинг ўзлари ҳисобланади.

Эришиламак ютуқ кўп жиҳатдан раҳбар ва мутахассиснинг билимдонлигига, ишнинг қай даражада йўлга қўйишига боғлиқ. Область агросаноат комитети партия Марказий Комитети қарорига мувофиқ равишда уларга ишлаб чиқариш-иқтисодий таълим беришни янгича ташкил этишнинг ишчи таърибларини белгилди. 1987—88 ўқув йили шу асосда олиб бориламоқда. РАПОларнинг, колхоз ва совхозларнинг, бошқа агросаноат корхоналари ҳамда ташкилотларнинг раҳбарлари, бош мутахассисларини программа бўйича «ҳўжалик юртишнинг иқтисодий механизми ва интенсификация» самарадорлигини ошириш йўллари» курсини ўрганишати. Ўнда партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг сўнги пленумлари қарорлари асосида экономикани бошқарушни қайта қуриш, ҳўжалик юртишнинг иқтисодий механизмининг тақомиллаштириш,

ишлаб чиқаришни интенсификация, ўз харажатиини ўзи қоплашга, ўзини ўзи маблаг билан таъминлашга ўтиш каби мазмунларда назарий ва амалий машғулотлар ўтказилмоқда.

Ўқув йилини анча бераётди, сентябрдан бошланганда. Ҳозиргача 167 бош бухгалтер ва иқтисодчи, 82 колхоз раиси ва совхоз директори, 163 бош агроном ва инженер, 167 бош зоотехник ва ветерар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда иқтисодий ўқувда қатнашди. Машғулотлар тугагач, олган билимларни синиб кўрилди. Илтиҳон пайтда уларнинг кўпчилиги юксак ғоявий-сиёсий ва иқтисодий тафаккур эгаси эканлигини кўрсатди. Масалан, 17 раҳбар кадрнинг жавоблари аҳоли, 32 нафариники аҳоли баҳоланди. Шу билан бирга баъзиларнинг билими севд, дунёқарош бирмунча торлиги маълум бўлди. Айни пайтда курсларда бош иррикор ва мелiorаторлар малака оширилмоқда.

Тан олиш керакики, ҳозирги ўқувимизда камчиликлар кўп. Меҳнаткашларнинг ўқитиш, кадрларга ҳўжалик юртишнинг илгори методларини ўргатиш партия Марказий Комитети қарори талабларига даражада ташкил этилмапти. Ишлаб чиқариш-иқтисодий таълим система бўлиб шакллангани йўқ, аниқ программасига эга эмас. Лекция ва амалий машғулотлар ҳамма жойда жонли, қизиқари ўтказилмапти, тингловчиларнинг активлигига эришилмапти.

Ҳолбуки, олдимизда жуда маъсулиятли ва мураккаб босқич—тўла ҳўжалик ҳисоби ҳамда ўзини ўзи маблаг билан таъминлаш асосида ишлашга ўтиш турибди. Бултур октябрдан бошлаб беш ҳўжалик: Гулистон райониди «Октябрь», Бобут райониди «Коммунизм» колхозлари, «Бобут», Пушкин номи, Ворошилов райониди «Социализм» совхозлари шундай ишлашга ўтишганди. Бу йили уларнинг сонига ўтганга қўйлади. Келгуси йилда эса область агросаноат комитети тўла ҳўжалик ҳисоб ва ўзини ўзи маблаг билан таъминлаш асосида ишлашга кўчди.

Бу иш ўз-ўзидан бўлавермайди. Область колхоз ва совхозлари 1987 йили пландаги 52,9 миллион ўринга 437 миллион сўм даромад билан якунлашди. Тўққиз ҳўжаликнинг кирими ўз харажатиини қопламади. Бу йил биронта қолоқ бўласлигига эришди, экономика сир-сирасида ишнинг чуқур эгаллаш, молиявий аҳолини яхшилаш, кадрларнинг, бутун омманин билим сависини узлуксиз ошириб бориш талаб этилади. Ишлаб чиқариш-иқтисодий ўқувни тақомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш бу борада шубҳасиз катта ёрдам беради.

Пропагандист мулоҳазалари

АЙТАР СЎЗНИ БИЛ

С. ХВАН,

Сирдарё райониди «Малик» совхозин
пропагандисти

Пропагандистин — гоит му. ўринга қўйилган. Улар ўқув рақиб, маъсулиятли, шу билан қарабларини тақомиллаштиришга, хоналарини жиҳозлашга қўмаклашувчилари керак. Ленин номи, «Правда» колхозларида, «Малик» совхозиди, йўл қуриш-ремонтин бошқармасида, район ремонт-ишлаб чиқариш корхонасида, механизациялаш-лашган 8-ўчма колонна, 2-автобаза бошланғич партия ташкилотлари коммунистлар ҳамда меҳнаткашлар ўқувига раҳбарликда жиҳдий хато ва камчиликларга йўл қўйишди. «Сирдарё» станциясин лооме, тир депоси, 52-автотро-танкомо, троп парни, 2513-автотанкома, механизациялашган 2-ўчма колонна бошланғич партия ташкилотлари эса тарғиботчилар, иш методини қўлланмалар, керакли адабиётлар ва бошқа ну, роллар билан етарли таъминлашди. Пропагандаистларни нисбатан талабчанлиқ йўқ.

Партия Марказий Комитети, ишнинг махсус қароридан кейин, ги биринчи ўқув йили давом этмоқда. Ленин у талаблар да, рақибсизда ўтатиш дейиш қи. йили. Ишимизда камчиликлар кўп. Ҳали тингловчиларнинг машғулотларда тўлиқ қатнашмишга, активлигига эришолмапти. Чунончи, «Ташсел» маш заводи филиалда, 3 ва 5-мактабларда, 52-автобазада, бошқа бир қанча ташкилотларда да гуруҳдагиларнинг 15—30 проценти ўқувда иштирок этмапти. Демак, жамият ҳаётини сифат жиҳатдан ўзгариш, ишлаб чиқаришни жадаллаштириш учун сиёсий ва иқтисодий билимлар нақадар зарурлиги ҳақида уларга кўпроқ тушунтириш керак.

Таълим системасини қайта қуришни пропагандаист ўзидан бошлаш лозим. Шу ўринда ишимизни яхшилашга оид тақлифлар билдирмоқчимиз: адабиётлар, қўлланмалар, методик тавсиялар аввалгидан ўқув йили бошлангичдан кейин эмас, балки унчага тарқатилса; пропагандаист машғулотга тайёралиниш учун бир кун вақт ажратилса; ишнинг ухшаш шартот яратилса; тарғиботчиларга сарф-харажат-халелларлар кўпроқ чиқарилса. Пропагандаистлар ва амалиётчи тўғрисида маълумот беришчи ада, билим топиш мушкул. Мазмунга доир қўлланмалар тингловчиларга ҳам берилса, машғулот рақибини анча енгиллашди.

Машғулотларни юқори са, аниқ, мазмундор ва таъсирчан ўтиш, пропагандаист таърибасига, маҳоратига боғлиқ. Районимизда кўпдан бери шу иш билан шуғулланган келатган тарғиботчилар талайгина. Сирдарё шахридаги 1-ўрта мактабдан Андрей Ширингов ўтти, «Правда» колхозидан Зарпулла Умаров йигирча ёш, Ленин номи колхоздан Ўзбодшо Неть, матов ўш олти йиллик стаишга, Геннадий Ильяев, Василий Личкин, Носир Тўйчи, Сергей Ревенко, Насиб Ҳайдарова, Назаркул Таникулов, Василий Фоменколарнинг номилар ҳатмохир пропагандаистлар қатори, да тилига олиниди. Улар машғулотларни ўтишда мустақиллик, ақ, иқидийликни, тингловчилар билан жонли мулоқотни йўлга қўйишга ҳаракат қилишди.

КПСС Марказий Комитети қарориди бошланғич партия ташкилотлари сиёсий ва иқтисодий ўқувни қайта қуришда, унинг самарадорлигини ошириш соҳасидаги ишда асосий жараёни анча енгиллашди.

ЯНГИЧА ТАЛАБГА ЭСКИ МУНОСАБАТ

«Қишлоқ ҳақиқати» шарҳи

МОҲИР ТАРҒИБОТЧИЛАР

Умбетали АБИЛОВ — Ворошилов райониди Саердов номи колхоздан.

Карим ЭШКУЛОВ — Илчи райониди «Правда» совхоздан.

Амр ҚАРШИЕВ — Комсомол райониди «Совет-обод» совхоздан.

Валентина СОБОЛЕВА — «Голодостеплонта-жстро-я» трестдан.

Ҳайдар АЛИМУЛОВ — Гулистон райониди Навоий номи колхоздан.

Ашурали СУЛТОНОВ — Окотин райониди «Фарғона» совхоз-техникумдан.

Олжар ОМОНОВ — Илчи райониди Гагарин номи совхоздан.

Худойназар ЭШМАТОВ — Комсомол райониди «Коммунизм» колхоздан.

Геннадий КИЯНОВ — Сирдарё райониди «Ленинград» колхоздан.

Василий БАЛДИН — Комсомол райониди 7-автобазадан.

Алихон ЭШОНХОНОВ — Бобут район йўл қуриш-ремонтин бошқармасидан.

Исроил НЕЪМАТОВ — Ворошилов райониди автобустаксомотор паркидан.

Семён ХВАН — Сирдарё райониди «Малик» совхоздан.

Бугдой ва бедани экиш нормаси қанча? Интенсив технология нима? Уруғлик галла қандай қилиб қайта ишланади? Қишлоқ ҳўжалиги зараркундалигига қарши биологик усул билан курашни асослари нималардан иборат?— Бундай саволларга ҳамма жавоб беролмаслиги мумкин, лекин дала доғишмандлари бўлиши агрономлар буни аниқ билишлари шарт! Аммо...

Бош агроном ва инженерларнинг ишлаб чиқариш-иқтисодий ўқув имтиҳонидида баъзи мутахассислар юқоридида оддий саволларга жавобан оғиз очилмади. Ҳолбуки, уларга маъсулиятли жабоа ишониб топширилган. Умуман, область агросаноат комитетининг ўқув курсларида қатнашган бош агроном ва инженерлардан 52, колхоз раиси ва совхоз директорларидан 7, бош иқтисодчи ва бухгалтерлардан 5 нафари синода «яки» баҳо олди. Винобарин, область партия комитетининг сўнги пленумларида бирди «Ҳамма дарҳол ўқув столи ёнига ўтириши керак» деган яқдид хулосага келингани бежиз эмас.

Сирасини айтганда, бу йил областда меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқтисодий ўқувига бирмунча маъсулият билан киришди. Пропагандистлар танлаш ва тайёрлашга, мактаб ҳамда семинарларни ташкил этишда, тингловчиларни гуруҳлаштиришга жиҳдий эътибор берилди. Область партия комитети сиёсий маориф уйи ва область агросаноат комитети ҳодимлари қатор чора-таъриблар белгиллашди, шу асосда кўпгина ишларни амалга оширишди. Ҳозир курсларда жами 77 миңдан зиёд тингловчи қатнашмоқда. Уларга 2.500 пропагандаист лекция ўқитиш ва амалий машғулотлар ўтатили.

Бирок меҳнаткашлар ўқувни давр талаблари даражасидан орқада қолмоқда. Жамият ҳаётини иқидий тарзда янгилаш, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш даставвал шу ишни — иқидий онгни, одамлар психологиясини ва фикрларини қайта қуришни тақозо этади. Буларни илгари мавжуд бўлган, аммо эндиликда эскириб, ярамай қолган ўқув системалари билан амалга ошириб бўлмайди. Шу борадан КПСС Марказий Комитети партия идеологияси фаолиятининг бу нуқтидан қиррасини қайта қуриш тўғрисида махсус қарорлар қабул қилди.

Тўғри, ишнинг дарҳол юксак талаблар даражасида йўлга қўйиш қийин. Лекин қарорда

таъкидланганидек, қайта қуриш руҳида ишлаб, кўрсатмаларга таяниб, жорий ўқув йилидаёқ иқидий силжишларга эришиб лозим. Шу жиҳатдан қараганда областда кадрларни, бутун оммани ғоявий етук, иқидий билимдон қилиб тарбиялашнинг ҳозирги аҳоли қишини қонитирмайди. Бу борада кўплаб камчиликлар ва муаммолар бор.

Улардан бири — ўқувга партиявий раҳбарлик даражасини ошириш муаммоси. Айрим раҳбарлар қайта қуриш нақадар муҳимлигини тушуналган йўқ, балки бу иш билан фақат сиёсий маориф кабинетлари ҳодимлари шуғулланишди, деб ўйлашмоқда. Масалан, Бахт пахта тозалаш заводи, Сирдарё рефрижератор депоси ва бошқа бир қанча корхоналарда ҳатто «Қайта қуришни амалий иш билан чуқурлаштириш» деган мазмундаги биринчи машғулот ўтказилмади. Баъзи меҳнат коллективлариди эса у ғоявий-назарий жиҳатдан жуда паст савияда ўтди. Меҳнаткашларнинг сиёсий ва иқидий ўқувига етарли эътибор бермаётгани, партиявий раҳбарлиқни ўз ҳолига ташлаб қўйгани учун Сирдарё район партия комитети босиси Бахт пахта тозалаш заводи (партокм секретари Владимир Рижников), рефрижератор депоси (Зоя Костюшина), 503-қурилиш-монтаж поезди (Вера Зуева) ва Илчи номи колхоз (Абдураззоқ Жабборов)даги шу ишга маъсул ўртоқларнинг фаолиятини муҳокама қилиб, уларни қаттиқ жазолади.

Колхоз ва совхозларда ўқувга раҳбарлиқни яхшилаш учун бошланғич партия ташкилотларининг ролини кучайтириш зарур. Муҳим ишга янгича муносабатини шакллантиришнинг асоси шулар ҳисобланади. Жойларда сиёсий ва иқидий таълимни ўтказишга, унинг натижасига бефардлик ҳоллари учрамоқда. Ворошилов райониди Саердов номи колхозда пропагандаист У. Абилов «Совет жамиятининг маънавий тараққиёти» деган мазмунда қизиқариш лекция ўқиди. Ўнда тингловчиларнинг 96 проценти қатнашди, савол-жавобда улар фаоллик кў

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ. Олти-арк район Советининг депутаты «Узбекистон» колхозининг илгор сиргисёари Мухаррамхон Исмомов бултур қармоғидеги 18 та сиргидан белгиланган 2.600 ўрнига 3.390 литрдан сут сочиб олганди. У жорий йилда ютуқларини янада мустаҳкамлаш, говмиллар маҳсулдорлигини 3.500 литрга етказишга аҳд қилган.

СУРАТДА: М. Исмомов.
М. САГИНОВ фотоси.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Қиш мавсумида шакарликларни ёз неъматлари билан таъминлаш янада яхшилаш мақсадида ўн уч минг тонна сиккига эга бўлган 13 та янги сазавот омборининг ишга туширилиши нафакат катта ҳажмдаги маҳсулотни сақлаш, балки улар хиллини кўпайтириш имконини ҳам берди.

Чустадаги ана шундай омборда ўн тўртдан ортиқ мева сақланмоқда.

СУРАТДА: Чуст сазавот-хонасидан маҳсулот жўнатилаётган пай.
А. КОВУН фотоси.

ХУШХАБАР

Дўстлик нон заводидида корхонани реконструкциялаш ишлаб чиқаришни тўхтамаган ҳолда амалга оширилмоқда. Бундан ташқари, корхона ноёвонлари маҳсулотини янги тур—ёғли бўлган нонлар пиширишни йўлга қўйди. Тез орада иккита кудратли печ ремонт қилиниб ва бут қурилмаси монтая қилиниб бўлган. Бу ерда яна икки хил нон ёпиладиган бўлади. Маҳаллий кооператорлар билан келишувга мувофиқ маҳсулотнинг бир қисми заводдан тўппа-тўғри яхтисослаштирилган магазинга юборилади. Бу магазин корхонанинг енгинасида жойлашган.

Ўзбекистон чорвачилик илмий тадқиқот институтининг экспериментал базасида монтая қилинган автомат қурлма ёрдамида озуқанинг тўғрилиги бир ярим баравар оширилди. Қурилмани «Агропромремонт» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг мутахассислари яратдилар. Озуқа массаси микрореагентлар билан бойитилиб, оператор сигнал бериши билан транспортёрлар системаси ва бункерлар орқали тақсимлаш узелига юборилади. Автоматлаштирилган система программасида бутун жараён, жумладан маҳсулотни қайта ишлаш цехининг иш режими бир маромда бошқаришга қўзда тутилган. Бу эса электр энергия сарфини анча камайтиради.

Тошкент экскаватор заводининг меҳнатчилари энди ўз машиналарини майда ремонт билан бир қаторда капитал ремонт қилиш имкониятига ҳам эга бўлишди. Корхона территориясининг ўзидида кооператив очилди. Завод унга станоклар ва асбоб-ускуналар ажратиб берди, материаллар билан таъминлади. Бундай ҳамкорликдан ўзaro фойда қўрилади. Кооператорлар мураккаб ремонт ишларини бажариб, барқарор даромад оладилар, даромадининг бир қисми заводага ўтказилади.

Жиззах районидидаги Партия XXV съезди номли совхозда қурилган янги цехда йилга 160 тоннадан ортиқ мейда тайёрлаш мумкин. Бу ерда асосий маҳсулотдан ташқари бошқа хил ностандарт мева ва резаворлар ҳам қайта ишланади. Авваллари бу маҳсулотлар молларга бериладди.

Цехда деярли барча ишлар механизациялаштирилган, энг сермеҳнат жараён—олма ва нокларни тўғраш ишларини бажариш учун рационализаторлар махсус мослама тайёрладилар. Мослама ўзи совхозда 20 тоннагача мейдан тўғрайди. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-хисоблари кўра, янги цехда ускуналарнинг монтая қилиш ва соғлаш ишлари анча бартараф, янги мавсум бошлангунча тугалланади. Натияжада совхоз каттагина фойда олади.

Термиздаги тикувчилик фабрикасининг барча бригадалари поток усулига ўтишди. Бунинг самараси яққол кўзга ташланди. Меҳнат унумдорлиги ошди, технология қондалари бузилиш қамалди. Бу ерда меҳнатни ташкил этишнинг илгор формасига олинди қайтарилди. Уни икки цехда синиб қўрилди. Кадрларнинг ўрнини алмаштиришди, қўлқўчмастларни илгор ҳодимлар билан мустаҳкамлашди. Натияжада биринчи январданқо жуда харидорги бир қанча янги моделлар поток усулида ишлаб чиқарила бошлади.

Ромитон райони бинокорлари энди гишт тўғрисида қайғурмайдилар. Бу ерда янги гишт заводи ишга туширилди. Замонавий цехлар, янги машина-ускуналар ва маҳаллий ҳам ашё йилга 10 миллион донагача маҳсулот ишлаб чиқариш имконини беради.

«Узместром» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг янги корхонаси бўлган таъриба заводида дастлабки буюртмалар бажарилиди. Завод республика пойтахтида жойлашган. Бу корхона лойиҳада белгиланган қувватга эришилгани билан 4 миллион сўмлик ностандарт асбоб-ускуналар ва мосламалар ишлаб чиқарилади. Бу эса Ўзбекистон маҳаллий саноат корхоналарига янги маҳсулотларни ўзлаштириш муди. тини анча қисқартириш имконини беради.

(ЎЗТАГ).

Ўз мухбиримиз минбари

МУКОФОТ АТРОФИДАГИ ГАПЛАР

Кейинги йилларда Ўзбекистонда турли-туман кенгашларда селекциячилар шайинга қарата «пахтанинг яхшироқ нави йўқ», деган таъналар тез-тез эшитилиб турибди. Колхоз ва совхозларда ҳам кўпинча шундай гапларнинг гувоҳи бўлаёман. Бунинг қарангичи, кутимлаганда маҳаллий газеталарда: «Термиз-14» нави ижодкорларига фан ва техника соҳаси бўйича Бериунин номидида Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти берилди, деган хабар босилиб чиқди. Селекциячиларни илгича талаби пахтаининг нисбатан нави агротехникасини ишлаб чиққанликлари учун тақдирланган эдилар.

Дарҳол шундай фикр келди: ниҳоят яхши нави яратилиб, эндиликда пахтакорлар ва тўқимачиларга керакли навага эга бўлибми-да! Бироқ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросидида гаплар ёдига тушди. Мукофотга номзодлар муҳокама қилинган ўша мажлисда республика Агросаноат давлат комитетининг раиси И. Жўрабеков «Термиз-14» юксак мукофотга лойиқ эмас, деб қатъий фикр билдирганди.

Республика Агросаноат давлат комитетидида менга мутахассислар «Термиз-14» навини бутунлай инкор этишган кўндал-кўн амалий қозғоларни кўрсатишди. Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари В. Антонов республика Министрлар Совети ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясини «Термиз-14» ўзининг кўпгина кўрсаткичлари бўйича шундай бошқа навалардан анча ороқда турган, тўқимачилик саноати талабларига жавоб бермайдиган, унга ахтиёж йўқ» деб ёзди.

Пахтада СССР енгил саноат министрлигини Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисига хати ва телеграммаси, бошқа маъсул раҳбарларнинг ёзма хатлари ҳам бор. Ип-газлама саноати

марказий илмий-тадқиқот институтини мутахассислари ҳам бу навага салбий баҳо бергандилар. Барча ҳужжатларда «Термиз-14» тўқимачилар талабларига жавоб бермаслиги ишончли тарафда исботланган, толасининг физиканвий-механик хусусиятлари пастлиги, бунинг устига кўп даражада ифлосланиш исботланган, толасининг майдоларини қисқартириш қатъияни қўйилган. Бироқ ҳам ижодкорларига мукофот ҳам берилди, «Термиз-14» эндиликдан майдолар ҳам кенгайтирилди: ўтган йили 111 минг гектарга экинган бўлса, бу йил 145 минг гектар планлаштирилган.

Кўндал-кўн нуфузли кишиларнинг эътирозлари қарамай бу нава «юзгага чиқиб қолсин» ва лауреат бўлишига сабаб йми? Ўзбекистон ССР Фанлар академиясини президенти П. Қабдуллаев Давлат мукофотлари комитетига келиб тушган фикр-мулоҳазалар жамланган қилинган пахтаини кўрсатди. Сурхондарё область партия комитетини унинг ҳосилдорлиги область бўйича гектарига қамда 33—35 центнердан тушаётган учун бу наваларни кўндал-кўн кўтариб мантиган. Шунинг учун ҳам область ҳар йили 65—70 миллион сўмга яқин фойда кўраётгани айтилган. Фикр-мулоҳазалар орасида Қашқадарё область агросаноат комитети, Сурхондарё область бир қатор хўжаликларни раҳбарларнинг маълумотларини ҳам ўқини мумкин. «Термиз-14» ни кўнчилиқ илмий муассасалар ҳам қўллаб-қувватлашди, албатта.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигини тўқимачилардан келган иккита ягона фикр-мулоҳазида «Термиз-14» селекция нави толаси дағал, ифлос... Умуман олганда у пахтачиларнинг кечати кўндал» деган баҳо берилган. Бироқ бундай овоз эътибордан четда қолди, у мактос сўзлари оқими оралига кўнчилиқ кетди. Пировард натижа олина-

диган жойда ишлаётганлар фикри назар-насаид қилинмади, мукофот тақдирини бир-бирларига ҳал этилди. Мен Тошкент тўқимачилик комбинатидида бўлдим. Иккинчи йигирма фабрикасида мастерлар, инженерлар, йигирмачилар, ишлаб чиқариш раҳбарлари тўпланишди. «Термиз-14» нави билан ишлаш қандай бўлапти, деб сўрадим.

— Турган-битгани азоб: тола узунлиги бир текис эмас, бунинг устига ҳаддан ташқари ифлос... Деди комбинатда ярим асрга яқин ишлаб келаётган йигирмачи З. Акимов.

— Бу нава толасидан юқори сифатли газлама тўқи бўлмайди, — қатъий қилиб айтди ишлаб чиқариш бошлиғи С. Исоев.

Йигирмачилар «Термиз-14» ижодкорлари мукофотга сазовор бўлишганини билан шайин, деб қизиб кўрдим. Бу ҳақда биринчи марта эшитишга тўғри келди. Бир овоздан шундай дедим: «Бемаънилик-ку! Нима сабабдан бизнинг фикрларимиз билан қизиб кўрдим? Ахлат учун ҳам мукофот бериш мумкинми?»

Иккинчи сорт ҳам ашё билан ишлаш Тошкент тўқимачиликларини жойларига тегди. Бултур бўлиб ўтган, Ўрта Осиё деҳқонларидан нал маротаба ҳам ашё харид қилиш йўлга қўйилган ярамқанда тўқимачилик комбинати раҳбарлари 3 минг тонна... Туркменистон илгича талаби пахтаининг соти олдилар. У «Термиз-14» дан анча устуллиги учун шундай қилишди. Бунинг қарангичи, транспорт харажатларини ҳам қизиб қўйишди, пахта билан маҳаллий маддиакорларга ўз ишчи-синдиларини тўғридан-тўғри изхор этишди. Бошқа нима ҳам қилиш мумкин! Завод маркази шайин ва истеъмолчиларга ҳурмат сохта ватанпарварликдан юқори туради-да.

Виктор АРТЕМЕНКО.
Тошкент шаҳри.
(«Правда», 1988 йил 16 февраль).

ҚИШЛОҚ ВРАЧИ

Узгалир ғамининг чекмаси одам,
Анча нолойққур инсон деган ном.
Салбий ШЕРОЗИЙ.

— Доктор, родзалга! Беморнинг аҳоли оғир. Сира илложини қилмаюпми? — Ҳамширанинг ташвишли овози Нарзулла Зиедуллаевнинг сергак тортириди. Тўғридан-тўғри «касалик тарихи»ни ёпиб, ўриндан турди.

Бир зумда етиб келган врачни кўрган ҳамширлар қувонч билан бир-бирларига қараб олдилар. Зиедуллаев келгани, энди ҳар қандай фалокатнинг олди олинди деган маъно бор эди уларнинг қарашиди.

Бемор оғир дарддан тўлганаркан, врачнинг меҳрибон қўлига илтижоли тикилиб, изтиробли оҳангда деди:

— Дўхтиржон, болани тирин олинган. Ёлғиз опасига ҳамроҳ бўлсин. Мендан кейин ҳам икки-тагина бўлиб юришсин. Мен... мен... бу сафар тирин қолмайди-ганга ўхшайман. — Аёлнинг кўз ёшлари юзларини юва бошлади.

— Нега ундай дейсиз? Ҳали сиз фарзандларинингизнинг тўғрилини кўрасиз, — деди Зиедуллаев дада берувчи оҳангда.

У беморни обдон текширгач, ҳамкасбларини бир зумлик кенгашга чакриди.

— Гулсаранинг чанок суякларини тор. Табиий равишда туга олмади. Тўрт йил бурун аввалги боласи ҳам операция йўли билан олинган эди. Ҳозирги ҳомиласи ҳам катта. Менимча, яна операция қилиш лозим. Онан ҳам болани ҳам беҳуда қийнамайлик. Кечиктиш фожиага олиб келсин. Нима дейсизлар?

Ҳамма унинг фикрига қўшилди. Беморнинг «касалик тарихи»ни варақлаётган ҳамшира Н. Зиедуллаевнинг ўткир хотирасига яна бир марта тиб берди: «Таба, тўрт йил илгари қилган операциясини эслади-я! Ахир ҳар кун қанча-

дан-қанча бемор унинг текширувидан ўтади. Қойил!».

Операция хонаси. Юракни эзувчи сукунат. Фақат жаррохлик асбобларининг овозини жимликни бузади. Н. Зиедуллаевнинг қўли қўлига тегмайди. Касбдошлари керакли асбобларни узулсиз узатиб туришди. Унинг раҳбарлигидаги врачлар худди бир тан, бир жондек ҳаракат қилишмоқда. Ана, у моҳир режиссёрдек ҳар бир кўз қараш, имоси билан шифокорларни ўзидай қаққон, ҳушёр бўлишга ундапти. Беморнинг юрак уришини, унга берилаётган наркозининг метаболит ошмаслигини ҳам зуконлик билан кузатиб бормоқда. Ахир осомини, инсон тақдирини ҳал қилинапти!

Бола тирин олинди. Операция тугади.

Еш она боласининг овозини эшитмоқда. У йиғлапти. Бунёдкор онасига қувонч бахш этган шифокорини севинтириб йиғламоқда.

Беморнинг юрак уриши яхшиланиб, ўз метаболити тўшиб олди, Зиедуллаев кабинетига қириб, диванга ўтирди.

— Ўғлим, бир пиёла чой ичинг. — У бошини кўтариб, оstonада ширин жимлайиб турган Зулфия аяни кўрди. Ая қўлидаги қўнжик ва пиллани столга қўйган, қувонч билан сўзиди давом этди. — Қўларингиз дард кўрмасин, ўғлим. Мана бутун ҳам оддий ҳамшира сифатида эччил ҳаракатларингизни кузатиш. Сизга омад тиладим. Гулзарим Жааборованинг ўзи ҳам, узоқ «Октябрь» колхозидан келган қариндошлари ҳам анча кўр-қўнчан эди. Мана энди уларнинг қувончига шериксиз. Раҳмат сизга! — Ая Зиедуллаевга ихлос билан бир пиёла чой узатди-да, эшикни асди ёпиб чиқиб кетди.

Врачнинг ҳоринг чехраси ёришди. Бейхитёр кенжа укаси дунёга келаётганда онасининг қийналгани эсига тушди. Ушанда шифокорлар онасининг ҳаётини сақлаб қолсин

учун қанчалар елиб-югуришган эди.

Нарзулланинг қалбиди докторликка бўлган ҳавас ўшанда пайдо бўлган. Ўрта мактабни битиргач, Самарқанд медицина институтига ўқишга кирди. Кейин Самарқанддаги область касалхонасида бир йиллик интернатура—амалий иш тажрибасини севилади устох Х. Меликулов раҳбарлигида ўтнади.

Еш мутахассис 1973 йилда Ургут район тугруқхонасининг генеколог бўлимида иш бошлади. Ушанда биринчи даволаган аёли сира эсидан чиқмади. Бир кун беморларини текширишга кирса, бир жувон ўқиб-ўқиб йиғламоқда. Бошқалари ҳам унга қараб кўз ёши қилиб ўтиришди.

— Нега йиғлаясизлар! — дея сўзиди меҳрибонлик билан.

— Доктор, фақат ростиини айтиш, менга ҳам оналик бахти насиб этармикан? Еки тирноқча зор бўлиб ўтармиканман? — деди аёл йиғисини босмай.

— Нега ундай дейсиз? Сизда жиддий касаллигининг ўзи йўқ-ку. Аёл ялт этиб врачга қаради. Унинг ёшли кўзлариди аллақандай қувонч, умид барқ урарди.

— Ростим, дўхтир, менда касаллик йўқми-а? Унда нега ўн йилдан бери... — у дув қизарди. — Қанчадан-қанча мулқла табибларга учрадим, азиз жойларни зиёрат қилдим. Ҳеч фойдаси бўлмади. Ширингина оиламиз ҳам омонатдай... — Аёл яна қўнға ёш олди.

— Уларнинг ҳаммаси фойдасиз. Даволанишга аввалроқ келиш керак эди.

— Энди... — деди аёл хавотирланиб.

— Ишонч ҳаётининг таянч, ўқ илдири, синглим. Сиз фақат медицинага ишонинг.

Орадан бир йил ўтган ўша бемор — Иднов номли колхоз аъзоси Шакар Қўйсинава ширин-

гина қизчасини кўтариб келиб, докторга миннатдорчилик билдирди.

— Исминини Севинчбону қўйди. Чиройли-а? — деди мамнуният билан бахтиёр она.

Уша кун Нарзулла аёлининг севиночига шерик эди. Қувонмай бўладими! Хизматининг унутмаслар: атайин келиб миннатдорчилик. Ахир шифокор учун бундан улғур бахт борми!

У ўриндан турди. Яна беморларнинг ҳолидан хабар олиш учун палаталарга йўл олди.

— «Зиедуллаев даволаган беморининг оёққа туриб кетганидан шундай қувондики, бейхитёр унинг севиночига қўшилиб кетасин киши. Номин шифохонадагина эмас, балки бутун районда ҳурмат билан тила олинади. Ҳамма уни «қўли енгил доктор» деб атади. — деди гинекология бўлими бошлиғи Л. Аминова ифтихор билан.

Унинг қўли ўз-ўзидан енгил бўлмади. У ўқиб-ўрганишдан тинмайди. Устози — Самарқанд область санитария авиациясини бош акушер-гинеколог, олий категорияли врач Сергей Михайлович Мартыросов билан фикрлашиб туради. Беморга аниқ диагноз қўй-гунча тиниб-тинимайди, кейин эса зудлик билан даволашга киришади. Аниқ қўйилган диагноз тўғрисида касаллар тез даво топишади. Шунинг учун ҳам касалхонага келувчи беморлар унинг бўлимига тупишга ҳаракат қилишди.

Аёллар дардини чуқур ҳис этиш, уларга малҳам бўлиш, муҳаббатини қозониш — буюк бахт. Нарзулла Зиедуллаев ана шундай саодатга сазовор бўлганлардан.

Кишини эзувчи яратган маҳал, Уркан номини шарфу шоғи. Меҳнатла ўзига қўйган ҳайкал, Бундан юнсанкор бахт борми инсонга.

Ғани ФАИЗИЕВ,
Мавлуда МИРСАИДОВА.

АЙБСИЗ АЙБДОРНИНГ ОҚЛАНИШИ

Ўзбек совет адабиёт тарихида йигирманччи-ўн тизинчи йиллар ҳақидаги маълумотлар жуда қисқа бўлиб, ҳозирги кун талабни нукта назаридан қаралса, юксак дидли, синчков ўқувчи эҳтиёжини қондирамайди. Зеро, бу шиддатли курашлар билан ўтган мураккаб ва машаққатли даврлар. Уша йиллари юз берган қонунбузишлар, ўзвонликлар ва репрессия, ҳокимиятнинг сунъий қўл қўйиш ҳоллари мамлакат ҳаётининг турли соҳаларига салбий таъсир кўрсатди. Кўпларча партия ва давлат арбоблари, ҳўжалик раҳбарлари, олимлар, маданият намояналари ноҳақ айбланиб, адолатсизлик қурбони бўлдилар. Эндиликда биз уларга қарши қўйилган айблов жўрттага сохталаштириш натижаси бўлганлигини биланмиз, — деб таъкидладилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 70 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисида. — Тарихнинг чингал масалаларидан юз ўтирмамаслик керак. Ақс ҳолда бу — тарихий ҳақиқатнинг лисанга қилимаслик, гафр қонуний ишлар ва бебошликларнинг бегуноқ қурбони бўлган кишилар хотирасига инсоният ҳўрматсизлиги бўлур эди.

Дарҳақиқат, партиялик совет мамияти ҳаётининг ҳамма соҳаларини қайта қўриш, демократиялаш, ошқоралик даврини бошлаб берган, адолатсизлик бўлгун ортда қўлиб кетган чинакам ҳақиқатни тиклаган ҳозирги кўнларда ўша бегуноқ инсонлар номини эслаш, уларнинг илмий, маданий-маърифий, адабий меросидан тақийимизни баҳраманда этиш ҳар бир соф вуждонли кишининг муқаддас бурчидир.

Уша бўронли йилларда айбсиз айбдор бўлганлар орасида тил ва адабиёт илмий-тадиқот институтининг профессори, ёзувчи Фитрат ҳам бор эди. ССР Иттифоқи Олий суди ҳарбий коллегиясининг 1937 йил 16 сентябрда берган йи — 07109/37 рақамли ҳўжжатида кўра, жиноят бўлганларини учун у йилдан сўнг оқланган. Бинобарин, бошқа олим ва адиблар қатори Фитратнинг ҳам адабий меросини ўрганиш мақсада мувофиқдир. Лекин, негидир бу иш ҳалом пайсалга солиб

келинмади. Чўлпон ва Фитрат меросининг энг яхшиларини ҳозир қайта нашр этиш тўғрисидаги масала сени, хавфсизраш билан ҳал қилинмоқда, — деб ёзади атоқли совет ёзувчиси Юрий Суроов «Литературная газета»нинг 1987 йил 14 октябр сонида босилган «Улуғ Октябрь ва ҳозирги замон адабиёти» сарлавҳали мақоласида. — Ҳолбуки, Ўзбекистонда нуфузли комиссия бундай қайта нашр этиш ҳам мўмкин, ҳам фойдали, деган ҳўлосига келди.

Абдурауф Абдурахим ўғли Фитрат 1886 йили Бўхоро шаҳрида туғилиб, Мир Араб мадрасасида, кейинчалик Истамбул дорилфунунда таҳсил олди. 1914 йилда ёш бухороликлар ҳаракатининг сўл, радикал қанотида бошчилик қилди. Ёшлик чоғидан ижтимоий ҳаётда фаол қатнашган Фитрат Бўхоро Халқ Совет Республикаси халқ маорифи нозир, Халқ Нозирлар Шўроси раисининг ўринбосари, Бўхоро Коммунистик партияси Сийёс бюроси аъзоси бўлиб ишлайди. Москвадаги Шарҳўнослик, Ўзбекистон ССР давлат илмий-тадиқот институтларида, Самарқанддаги Пед-академияда, Бўхоро ва Тошкент ўқитувчилар, Фан комитети қўшмадаги тил ва адабиёт институтларида меҳнат фаолиятини давом эттирди.

Фитрат асарларида ўтмиш сарқитларига қарши кураш, атеистик мавзу олдинги ўрнида туради. У ниқиллобдан аввал «Мунозарар», «Саяҳ», «Сайёҳ» ҳинди, «Тарихи ислом», «Раҳбар нарҳот», «Мавлуд шариф», «Або Муслим», «Бегуноқ» сингари адабий ва публицистик ҳарактердаги асарларини яратди. Дастлабки шеърлари эса 1922 йилда «Ўзбек ёш шоирлари» тўпламида босилди. Фитрат прозаси асосан дин ва эски дунё сарқитларига қарши кураш мавзўга бағишланган бўлиб, «Қиёмат», «Захронинг йомини», «Қийишқ эшон» бунга мисолдир. «Чин савиш», «Ҳинд иштиполчилари», «Рўздалар» каби драматик асарларида империализмга, феодализмга ва динга қарши нафийлар кўрсотди. 1924 йилда Москвада босилган «Абдулфайзахон» фоҳиасида Бўхоро хонлиги тарихидан ҳикоя қилинса «Арсон» драмсида камбағал деҳқонларнинг ўтмишдаги ҳаёти акс эттирилади.

«Абдулфайзахон Бўхородаги ўзбек хонларининг сўнгиси, — деб ёзади Ҳамид Олимжон «Фитратнинг адабий ижоди ҳақида» деган мақоласида. — У Бўхорода даҳшатли террор кучи билан ҳўкм сўради. Фитрат Абдулфайзахоннинг, жиндек бўлса ҳам, унга нисбатан қаршилик кўрсатган амалдорларнинг бошини кесиб, «чидхўтарон» қудўига ташлаш йўли билан ўз сийсатини юргизганини кўрсатди. Бу хоннинг шўнор асарда қатнашувчилардан Улфатнинг тили билан шўндай ифода қилинади: «Подшоллик қон билан сўғорилган ёғочдир. Қон оқиб турмаган ерда бу ёғочнинг қўриб қолгани анқидир». Абдулфайзахон ўзининг идора, хонлик усулини фақат шу жаллодлик асосига қўради. У бутун жанжалларини ўлим битиради, дейди.

Бу асарда хонлик саройи атофидаги юқори табақанинг тахт талашиб, ўз гўштини ўзи об, ўзини ўзи ниқирозга учрататгани тасвирланган.

1924 йилда профессор уноинига сазовор бўлган Фитрат ўзбек тили, адабиёти ва санъатининг назарий, методологик масалаларига онд қатор мақолалар ҳам ёзди. «Ўзбек тили грамматикасининг тадриқиси», «Ўзбек классик музикаси тарихи», «Ўзбек адабиёти намуналари», «Энг эски турк адабиёти намуналари», «Навқирон ўзбек тили қондларни тўғрисида бир тажриба», «Аруз ҳақида» каби қатор асарлар яратди.

Фитрат Шарқ классик адабиётининг машҳўр намоиналари Бодил, Умар Ҳайём, Алишер Навоий, Фирдавсий, Аҳмад Яссавий, Машираб, Мўхаммад Солиҳ, Турди ва бошқаларнинг ижоди бўйича тадиқотлар олиб борди, атоқли Озоббойжон адиби Н. Наримоновнинг «Ленин ва Шарқ» китобини ўзбек тилига таржима қилди.

Мураккаб ва эдиқатли ижодий йўлни босиб ўтган Фитратнинг 1917—1923 йилларда ёзган асарларида пантунистини қарашлар сўзбили турарди. Бу айниқса «Темир сағанаси» пьесасида дарҳол кўзга ташланади. «Або Муслим», «Оғузохон» сингари драматик асарлариде эса тарихий воқеалар бир мўнча чингал тақийи этилганини, ўтмиш маълум даражада идеаллаштирилганини кўраимиз.

Умуман олганда Фитрат ижодини пўхта ўрганиш йигирманчи йиллардаги ўзбек совет маданияти тарихини ҳаққоний ифодалашга ёрдам бериши табиий. Н. ОРИФЖОНОВ, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими.

Абдурауф Фитратнинг бу асари Тожикистон давлат нашриёти томонидан 1984 йилда чиқарилган нусхадан таржима қилиниб, эътиборингизга ҳавола этилмоқда.

Дўстим «Почомир» лақабини кўнорхонадан олган. У ҳўшўр, ҳозир-жавоб ва гапга чечан одам бўлгани учун кўнорхонада ахли унга меҳр қўйиб, шу лақабни мўносиб кўрган. Асли исми Рўзқул. Бу Рўзқул Бўхоронинг Аҳмадбой бағи деген эши хасис бойларидан бирининг эшигиде хизмат қилди. Зайрак ва ҳўшўрлигига қарамай дин ҳамде диндорликде эътиқоди мўхаммад эди.

Ҳўжайинининг хасис ва фирибгарлигини у яхши биларди. Лекин кўп намоэ ўқиб, кўрўон тиловат қилиши ва ҳамма вақт охират-жаннатлардан сўхбат қилишини яхши кўрсиди. Аҳмадбой гоҳо қилбага қараб туриб кўлларики кўтарар, оқумдан бандан мўмин-мўсўмон ҳаққига, улар қатори Рўзқул ҳаққига ҳам дуо қилар ва охират давлатини тиларди. Унинг бундай қилиши Рўзқулга ёқар ва: «Майли, ҳақ тўламе-са ҳам дуоси ғанимате, деб кўрсиди.

Шу билан бирга баъзан бадиҳа-гўйилиги ва ҳозиржавоблигиндан хасис ҳўжайинини чўнонам ҳафа қилардики... Масалан, бир кўни қаврдан ҳам арзонига бир калла топиб, шўрва пичирлишибди. Ҳўжайини шўравни ичиб, калласини эрта учун олиб қўйдики. Рўзқулга гўшти у ёқда турсин, бир қўлутм сувдан ҳам бермади. Ке-чеси, бой уйкуга кетганда Рўзқул калани олиб, миясини кавлаб, мавза қилиб эди. Кейин ўндай қилиб ўраб жойига қўйди.

Саҳарда бой каллани тоқчадан олиб гўштарини тўғради, наваб миясига келганиде, фаред кўтарди: — Рўзқул, қўй, Рўзқул! — Ҳа, лаббай! — Менга қара, бу каллага ким тегди!

— Қайси каллага? — Манван, қўйинг калласига, — Кеча ўзингиз тўкиди эдингиз-ку! — Аҳмоқ, гапини олиб қочма! Миясин сен едингми? — Йўқ! — Ким еди? — Мен қаврдан билмай! Балки мияси бўлмагандир... — Бу нима деганинг? Калла миясиз бўладики!

— Бу каллада мия бўлганда, шу даргоҳде қарғиз турмасди. Аҳмадбой бу жавобдан хижолат бўлиб, қон бошига уриб, нафаси тиклиди-ю, ҳеч нима демади. Диндор Рўзқул кўрўонхон ҳўжайинидан фақат шўндай йўллар билан ўч олиб турар ва шу билан анчагина қаноат қилиб юрсиди...

Рўзқул ўз умрининг кўпини Аҳмадбойнинг қора ишларини бакариб ўтказди, қариди ҳам. Жуда қаттиқ келган киш кўнларининг бирда қор кўрагани томга чиққан эди, бир-

да дандон ҳалол (тиш қовлагич) йўлар ва бозорга олиб чиқиб сотар, пулини ҳар кўни нон, чой ва кўнорига тўларди.

Кўнорхона ахли қиссасонликка ҳам ўтди. Ҳар кўни, кўнори ичиб олинган, қиссасонлик бошланади. Гоҳо Рўстам ва Або Муслим жанг-номаларидан, гоҳо «Меърожнома» афсоналаридан ўқийдилар. Жанг-номаларнинг баъзи ақойиб жойлари, масалан: Рўстам ва Або Муслим майдонга кириб, 500 ботмонли гурзиларни кўтаргани, душманларни гард-гард қилгани бутун кўнорхона-нини ларзага келтирарди. Барча тўлпанганлар, улар қатори, албатта, Почомир ҳам бор овоз билан «Э, сол жўлға», деб бақиршарди. Аммо «Меърожнома» афсоналари кўпроқ ҳандамош саволжавоб ва ҳангомаларга сабаб бўларди. Почо-

мир яна бир саволни ўртага ташлаган бўлди: — Жаннатда фақат бизнинг «оби ҳаёт»кидан бир ариқ йўқ экан-да! — Сўт ариғидан кўра «оби ҳаёт» ариғини жорий қилинса яхши бўларди.

— Ҳудо ҳар биримизга 75 минг қиз, 75 минг гилмон тайёр қилиб қўйган экан, наҳотки шу кўнорини

кўра бизларга юбorsa бўлмайдики! — деди.

— Эҳтимол, йўл узоклик қилган-дир.

— Хотиржам бўлинг, йўл яқин бўлганда бизларга эмас, Аҳмадбойларга юборишарди.

— Биз нима гуноҳ қилибмиз? — Ҳудо ҳам тўнининг ангисига қараркан.

Бу кинояли жавобдан сўнг Почомир яна бир саволни ўртага ташлаган бўлди: — Жаннатда фақат бизнинг «оби ҳаёт»кидан бир ариқ йўқ экан-да!

— Сўт ариғидан кўра «оби ҳаёт» ариғини жорий қилинса яхши бўларди.

— Ҳудо ҳар биримизга 75 минг қиз, 75 минг гилмон тайёр қилиб қўйган экан, наҳотки шу кўнорини

рўмол билан боғлайди, бошқаси оёғини ўқалайди. Қиссасон ҳам айди бор арабча жумлаларни пичирлайди ва Почомирнинг юзига «пуф» дейди. Лекин шу қадар тадбирларнинг бефойда эканлигиндан дўстларининг ҳаммаси маънос эди.

Почомир афвот эди. Дўстлари гирўн нола билан уни ювишди. Қавданга пул йўқ. Кўнори халталарини йиғиб, ямаб қавдан тикишиди. Мурдани таомилга кўра қабристонга олиб боришди. Бир эски гўрнини оғзини очиб, Почомирни атқизишди. Устини ёпишди ва Почомирнинг дўстлари «Алвидо» деб, орқага қайтишди.

Шўндан кейин бироз вақт ўтиб, гўрнини бир тарафи очинди. Икки нафар баҳайбат одам кирди: бўйлар узун, қоринлари катта, кўзларининг қосақи қонга тўлиб ошадек ёнади, бошларида иккитадан шох, кўкрагида беш қадокли жун, кўлларида Рўстамнинг «гўрзи гаронига» монанд калтаклар.

Улардан бири қўйиндан бир ишча чиқариб, мурданинг юзига тутди. Почомир ўриндан турди. Кўзи меҳмонларнинг юзига тушди. Ҳар тарафга қаради, қаврданлигини тўшунди ва бу меҳмонлар Мункар-Накир эканликларидан ҳеч бир шўб-хаси қолмади. «Уларнинг саволлари-га нима деб жавоб берсам экан», деб ўйланли қолди. Еруғ дўндаде од олиб қўйган галлари кўрқўндан хотирасига келмади. Борган сари кўрқў ва изтироби ортиб борди. Бежо ҳаракатлари билан Мункар-Накирда шўбха уйғотишга сел қолди. Шу вақт кўзи қавданга тушди. Чириган йиртқ қавани Почомирнинг эсига тушиб ақлини ҳам қилиб ўзини ўғлаб олди. Мункар-Накир одалтери бўйича сивбат тутиб, Почомирнинг бошида калтак қўтардилару: — Тангиринг ким! — деб бақириб сўрдилар.

Почомир саросимига тушмади, кўзини уларнинг кўзларига тикиб: — Узи нима гап, ака! — деди. Шу кўнга қадар ҳеч бир мурдаден бу хилда муқобиллик кўрмаган Мункар-Накир ҳайрон бўлишиб, жавоб берди: — Биз Мункар ва Накирмиз, Имомани-имомани эканлигини билгани келдик.

— Сизларни ким юборди? — Ҳудо юборди, гапни қўзма! — Почомир ақиб бир воқеага дуч келгандеқ, ҳайрат билан жавоб берди.

Тангри юборган Мункар-Накир уч ой илгари келиб кетганди. Сизлар нима учун яна келдинглар! — Сен қачон ўлган эдинг? — Уч ой бўлди. — Уч ой! — Ҳа, уч ой. — Ёлгон айтсан!

Почомир қаванини қўлга олиб, уларга кўрсатди: — Қаранг, бу қаваннинг нимаси

СПОРТ АХБОРОТИ

ИЛК МЕДАЛЛАР

Калгариде қишки XV олимпиада ўйилари байроғи тантанали кўтарилиши билан қишлоқлар, муз майдончаларида олтин медаллар учун кураш қизиб кетди. Дўнедаги турли мамлакатларнинг кўчи спортчилари иштирок этган. Йирик халқаро мусобақаларнинг дастлабки қулидир уларнинг қатнашчилари ҳал қўлувчи беллашуларга пўхта тайёрларлик кўрганлигини кўрсатди. Олимпиада ўйилари программасига кирган барча турларда гўлчилик учун кураш қизгин бор-моқда.

Дастлабки учрашулароқ совет спортчиларига катта муваффақият келтирди. Хотин-қизлар ўртасида 10 километр масофага классик услўда чангида югуриш баҳси уларнинг ғалабаси билан тугади. Пойга чизинган биринчи бўлиб босиб ўтган мамлакатимиз вакили Вида Венцене олимпиада олтин медалини қўлга киритди. У яхши натижа кўрсатди. Маррага иккинчи бўлиб етиб келган иккинчи чангичимиз Ранса Сметанина қумуш медал соҳибаси бўлди.

Шу тариқа спортчиларимиз олимпиада ўйиларини муваффақиятли бошладилар. Эртаси кўни бўлган мусобақаларда эркак чангичиларимиз ҳам ақойиб зафар қўчиб, хотин-қизларимизнинг гўлчиноа юришларини давом эттирдилар. 30 километр масофага бўлган баҳсларда мамлакатимиз вакилларида А. Прокуроров билан В. Смирнов маррага бирин-кетин етиб келишди. Натижада улар олтин ва қумуш медаллар билан тақдирландилар.

Муз майдончаларида ҳам мусобақалар қизгин давом этапти. Хоккейчилар дастлабки тур учрашуларини ўтказдилар. Уларда қўндаги натижалар қайд этилди: Швейцария — Франция — 13:2, Польша — Канада — 0:1, Швейцария — Финляндия — 2:1.

ЧЕМПИОНГА ТЕНГ

ЙУҚ

Франциянинг Канн шаҳрида шахмат бўйича ғалати матч ўтказилди. Жаҳон чемпиони Гарри Каспаров беш қитъадаги ўн мамлакатнинг ўн шаҳри вакиллари билан ўйнади. Улар ўртасида сўйни йўлдошлар орқали алоқаланиб турилди. Матчда асосан халқаро гротсмейстерлар ва мамлакатларнинг чемпионлари иштирок этдилар.

Жаҳон чемпиони ўн учрашунинг саккизтасида ғалаба қозониб, инглиз шахматчиси М. Адамсга ютқазиб қўйди. Ёшлар ўртасида СССР биринчилиги гўлиби, Свердловскилик М. Улибин билан эса дуранг ўйнади.

Грузиянинг курорт шаҳри — Цхалтубода хотин-қиз шахматчилиги ўртасида жаҳон биринчилиги учун даъвогарлар матчи ниҳоясига етай деб қолди. Унда ҳозирча ўтказилган учрашулардан кейин 9 очко жамгарган Нана Носелиани пешқадамлик қилапти. Иккинчи ўринда бораётган москвалик Елена Ахмилдовская ҳисобида 7,5 очко бор. Аммо у рафибларидан яқин учрашувни ҳам ўтказган.

МАВСУМ

АРАФАСИДА

Футбол мавсуми тобора яқинлашмоқда. Шу боисдан СССР чемпионатининг барча лигаларида иштирок этадиган командалар унга тайёрларликни авж олдираяптилар. Аврим коллективлар эса халқаро мусобақаларда қатнашиб, мавсумга қандай шай бўлганликларини амалий синовдан ўтказмоқдалар. Чўнончи, Москвининг «Динамо» клуби Францияга қилган сафарини ақунлади. Динамочилар сўнгги матчин мамлакатнинг қучли командаларидан бири — «Нант» билан ўтказиб, 1:0 ҳисобида ғалаба қозондилар. Уларга ғалаба келтирган ягона тўғни команданинг моҳир ҳўжумчиси Александр Бородин киритди.

РЕДАКТОР

А. Ғ. МУХТОРОВ.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Янгикўрғон районидеги Карл Маркс номли совхозда «Орзу» чойхона-кафесини янги тушди. Шарҳона услўда қурилган бу бинода кекалар ва ёшлар учун алоҳида хоналар бор. Шўнингдек бу ерда қадимий миллий таомлар билан бирга замонавий ёғуликлар, турли мева шарбатлари ҳам тайёрланапти.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» — «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»

Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Ёзмонлар бўлими — 33-81-42.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Мясълү секретари — 33-09-93, 32-56-26. Секретарь — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-56-34, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Ёзмонлар бўлими — 33-81-42.